S.V. Apte, English-Sanskrit Dictionary -- 3rd ed. Pune 1920

Ripple, *s.* तरंगः, वीचि-ची *f.*, ऊर्मि *f.*, भंगः. **-***v. i.* क्षुभ् 4 P, 1 A, चलोर्मि-सतरंग-*a.* भू 1 P. **-ing,** *a.* चलोर्मि, क्षुब्ध, प्रचलदूर्मि, सतरंग, तरंगाकुल, उत्तरंग.

Rise, *v. i.* उत्था 1 P, समुत्था 1 A, (in all senses); 'r. ing from the bed' सुप्तोत्थित, सुप्तशयन; 'do not r. to receive their elders' नाभ्युत्तिष्ठंति गुरून् (Ka. 108). **2** उद्गम् 1 P, उद्-इ 2 P, उदय् 1 A, उत्पत् 1 P, ऊर्ध्वं गम् or व्रज् 1 P, उद्-वृत् 1 A; आ-अधि-रुह् 1 P, आक्रम् 1 A (पूर्वदिशं); उन्नम् 1 P. **3** प्रति-भा 2 P, निर्भा, प्रादुर्भू 1 P, आविर्भू, दृश्-लक्ष्-pass. **4** प्र-, जन् 4 A, उत्पद् 4 A, प्रवृत्, उद्-सं-प्र-भू, निः-प्र-सृ, निः-गम्. **5** (Advance) उत्था, प्र-,वृध् 1 A, उपचि-pass., अधिकीभू, प्रबलतर-*a.* भू; 'r. ing enemy' उत्तिष्ठमानः शत्रुः. **6** प्रतिपत्तिं-उन्नतिं-प्राप् 5 P, उन्नम्, उत्कृष् pass. **7**(Against) अभिद्रुह् 4 P (with acc.), द्रुह् (with dat.), व्युत्था 1 A. **8** (As sea) क्षुभ् 1 A, 4 P, ऊर्मिमालाकुल-क्षुब्ध-*a.* भू. **-***s.* सं-,उत्थानं (fig. also). **2** उदयः, उद्गमः-मनं, उत्पातः, ऊर्ध्वगतिः; 'he owes his r. to me' मत्तः लब्धोदयः; 'r. and fall' पातोत्पातौ. **3** उत्पत्ति *f.*, प्रभवः, उद्भवः, संभवः, उद्गमः, प्रवृत्ति *f.* प्र-उप-क्रमः, आरंभः. **4** वृद्धि *f.*, उपचयः, आधिक्यं. **5** उन्नति *f.*, उत्कर्षः, प्रतिपत्ति *f.* पदवृद्धिः, उदयः; 'to give r. to' उत्पद् c., जन् c. **-ing,** *s.* उत्थानं, उदयः, उद्गमः &c.; 'r. to receive another' अभ्युत्थानं, प्रत्युद्गमः. **2** प्रजा or प्रकृति-क्षोभः or प्रकोपः; *See* **Mutiny. 3 Tumour,** q. v.; 'r. ground' उन्नतभूमिः, उच्चस्थानं, उत्सेधः.

Risible, *a.* हासजनन (नी *f.*), हास्यास्पदं, हासकर (री *f.*), हासोत्पादक.

Risk, *s.* संशयः, संदेहः, शंका, भयं, संकटं, 'run the r. of losing all' सर्वनाशसंशये आत्मानं पत् c. **-***v. t.* संशये निक्षिप् 6 P or पत् c.; *See* **Danger.**

Rite, *s.* क्रिया, विधिः, कर्मन् *n.*, कार्यं, आचारः, संस्कारः, नियमः, कल्पः; 'scriptural r.' शास्त्रविधिः-कर्म, शास्त्रोक्तक्रिया. **-Ritual,** *a.* वैधिक-नैयमिक -(की *f.*), विध्यनुरूप, शास्त्रोक्त, विधि-क्रिया in com . **-***s.* क्रियासंस्कारः-विधिः-पद्धतिः-शास्त्रं. · **-t,** *s.* संस्कारशास्त्रज्ञः.

Rival, *v. t.* स्पर्ध् 1 A, प्रति-परि-°, (with instr.), संघृष् 1 P, अहमहमिकया-परस्परजिगीषया-यत् 1 A, वि-,जि desid. (जिगीषति); oft. by प्रतिद्वंद्विन्, प्रतिस्पर्धिन्; 'with hands r. ing young foliage (in beauty)' किसलयोद्भेदप्रतिद्वंद्विभिः करतलैः (S. 4); चंद्रच्छायाप्रतिस्पर्धी or -प्रतिद्वंद्वी &c. **-***a.*, **-***s.* प्रति-,स्पर्धिन्, प्रतियोगिन्, वि-,जिगीषु, प्रतिपक्ष, सपत्न, परस्परसंघर्षिन्, अभिभवेच्छु; by प्रति in comp.; 'r. combatant' प्रतियोधः; 'r. army' प्रतिबलं &c.; 'r. woman' सपत्नी; 'a r. Kesava' अपरः केशवः, प्रति-केशवः; 'a r. to Sri' प्रत्यादेश इव श्रियाः (V. 1). **-ry,** *s.* प्रतिस्पर्धा, प्रतियोगिता, वि-,जिगीषा, अहमहमिका, प्रतिद्वंद्विता, संघर्षः, सापत्न्यं, प्रतिपक्षता; विरोधः, वैरं.

Rive, *v. See* **Tear.**

River, *s.* नदी, सरित्, सिंधुः, आ(अ)पगा, निम्नगा, तरंगिणी, स्रोतोवहा, तटिनी, ह्रादिनी, स्रोतस्विनी, धुनी, शैवलिनी, द्वीपवती, स्रवंती, निर्झरिणी 'a small r.' कुल्या, अल्प-कृत्रिम-सरित्; 'confluence of r. s' संभेदः, सिंधुसंगमः; 'watered by r. s' नदीमातृक.

Rivet, *v. t.* कील् 10, कीलेन बंध् 9 P, दृढं बंध्; अभिनि-विश् c., सस्ज् c.; 'to be r. ed' कीलित-दृढबद्ध-*a.* भू, सस्ज् 1 U (sight); स्थाने खलु सज्जति दृष्टिः (M. 1); 'all eyes were r. ed on him' नेत्रव्रजाः तस्मिन्निपेतुः (R. VI. 7), तस्मिन् दृष्टिः सक्ताभूत्; बध्नाति मे चक्षुः चित्रकूटः (R. XIII. 47), दयिते प्रत्युप्तस्य चक्षुषः (U. 3); आलिखित इव रंगः (S. 1) 'the audience is r. ed (to the spot) with attention,'. **-***s.* कीलः-लकः-कं, शलाका.

Rivulet, *s.* क्षुद्र-कु-सरित् *f.*, अल्प-क्षुद्र-नदी.

Road, *s.* मार्गः, पथिन् *m.*, अध्वन् *m.*, वर्त्मन् *n.*, वीथि-थी *f.*, रथ्या, सरणि-णी *f.*, पदवी, पद्धति-ती *f.*; 'high r.' राजमार्गः-पथः; 'common r.' प्रचारः; 'difficult r.' दुर्गसंचरः, संक्रमः, दुर्गमार्गः; 'dreary, lonely r.' प्रांतरं, शून्यमार्गः; 'crossing of r. s' चतुष्पथं, शृंगाटकं; *See* **Way.**

Roam, *v. i.* परि-,अट् 1 P, परि-,भ्रम् 1, 4 P, वि-सं-चर् 1 P; 'r. about' इतस्ततः वि-हृ 1 P or चर् or भ्रम्. **-ing,** *s.* परि-,अटनं, परिभ्रमणं, विचरणं.

Roar, *v. i.* गर्ज् 1 P, स्तन् 1 P, नर्द् 1 P, रस् 1 P, रु 2 P, नद् 1 P, अनु-हुंकृ 8 U (of lion); 'a r. ing river' घर्घररवा सरित्. **2** वि-आ-उत्-व्याक्रुश् 1 P, प्रणद्, घुष् 10; 'r. ing with pain' आर्तनादं मुच्. **-***s.*, **-ing,** *s.* गर्जित, स्तनित, गर्जन-ना, नर्दनं, विरावः, महा-दीर्घ-गंभीर-शब्दः-नादः; घनध्वनिः, दीर्घरावः-घोषः; हुंकारः. **2** नादः, वि-आ-क्रोशः, निर्घोषः, शब्दः, स्वरः, ध्वनिः.

Roast, *v. t.* भ्रस्ज् 6 P; 'r. on a spit' शूलाकृ 8 U. **2** तप् 1 P or c., दह् 1 P, **-ed,** *a.* भ्रष्ट, भृष्ट; 'r. on a spit' शूल्य.

Institute of Indology & Tamil Studies Cologne University Germany 9/1/2007